

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

<i>Кузнецова Людмила Валентинівна</i> ІСТОРИЗМ ЯК ПРИНЦИП ДОСЛІДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА	455
<i>Мишак Дмитро Едуардович</i> УЧАСТЬ ЗАХИСНИКА НА ЗАВЕРШАЛЬНИХ ЕТАПАХ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ	458
<i>Пришедько Олександр Леонідович</i> ПОДАТКОВИЙ КОМПРОМІС ЯК ПІДСТАВА ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	460
<i>Ренкас Анастасія Анатоліївна</i> СПЕЦИФІКА ВИЗНАЧЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ ПІДОЗРЮВАНОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	461
<i>Філімонов Микита Володимирович</i> ДОПУСТИМІСТЬ ДОКАЗІВ, ОТРИМАНИХ ІЗ ВЕБ-САЙТІВ ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ: ПРОБЛЕМИ ДОКТРИНИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	463
<i>Якових Євген Володимирович</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПЕРЕДАЧУ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ НА ВІДПОВІДАЛЬНЕ ЗБЕРІГАННЯ ВЛАСНИКУ Д КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	465

СЕКЦІЯ 11. КРИМІНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

<i>Др'юмін Віктор Миколайович</i> ПОЛЕМОЛОГІЯ ТА ВІЙНА: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ РАКУРС	468
<i>Мандриченко Жанна Василівна</i> ДО ПИТАННЯ ЩОДО УМОВ БУДІВЕЛЬНОЇ АМНІСТІЇ В УКРАЇНІ	471
<i>Melnychuk Tetiana Volodymyrivna</i> ORGANISED CRIME IN POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE: MAPPING THE RISKS	473
<i>Федчун Наталія Олександрівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ	475
<i>Цитряк Віктор Ярославович</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕРШИХ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВ ТА СИСТЕМ	477
<i>Альбещенко Олексій Станіславович</i> СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИВАТНИХ ВІЙСЬКОВИХ КОМПАНІЙ	480

СЕКЦІЯ 12. КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕДИЦИНА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУДОЧИНСТВА

<i>Аркуша Лариса Ігорівна, Д'ячкова Марія Олегівна</i> РОЛЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	482
<i>Тіщенко Валерій Володимирович</i> ВОЄННА КРИМІНАЛІСТИКА: ПОНЯТТЯ, ПРИЗНАЧЕННЯ І ЗМІСТ	484
<i>Загородній Віктор Євстафійович, Чумак Сергій Прокопійович</i> ВИКОРИСТАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДІВ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ	486
<i>Ващук Олеся Петрівна</i> ЩОДО МОБІЛЬНОГО ДОДАТКУ СЛІДЧОГО	489
<i>Подобний Олександр Олександрович</i> УТОЧНЕННЯ ТИПОЛОГІЇ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ	491
<i>Самойленко Олена Анатоліївна</i> ЩОДО ТАКТИКИ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ЯК СТРУКТУРНОГО ЕЛЕМЕНТУ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	494
<i>Цехан Дмитро Миколайович</i> КРИМІНАЛЬНА КАР'ЄРА: ОКРЕМІ МОДЕЛІ ПОБУДОВИ	495
<i>Каркоцький Іван Олексійович</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОПИТУ ЕКСПЕРТА ПІД ЧАС СУДОВОГО СЛІДСТВА	498
<i>Серафимов Олександр Миколайович</i> ЩОДО ДЕЯКИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗУМІННЯ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ, ЯКІ ДІЮТЬ НА ТЕРИТОРІЇ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ	500
<i>Белік Лариса Степанівна</i> ЩОДО КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗКРИТТЯ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	502

ДО ПИТАННЯ ЩОДО УМОВ БУДІВЕЛЬНОЇ АМНІСТІЇ В УКРАЇНІ

Конституція України у статтях 47 і 48 вказує про сприяння держави в забезпеченні громадян житлом: «Кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону. Ніхто не може бути примусово позбавлений житла інакше як на підставі закону за рішенням суду. Кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло» [2].

Однак, в окремих випадках, особи намагаючись забезпечити себе житлом, порушують діюче муніципальне, земельне та містобудівне законодавство, зазвичай внаслідок самочинного будівництва житлових об'єктів нерухомості. Щодо чого, в подальшому виникає необхідність легалізації відповідних об'єктів нерухомості, що на сьогоднішній день регулюється Наказом Міністерства Регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Порядку проведення технічного обстеження і прийняття в експлуатацію індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків, господарських (присадибних) будівель і споруд, будівель і споруд сільськогосподарського призначення, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з незначними наслідками (СС1), збудовані на земельній ділянці відповідного цільового призначення без дозвільного документа на виконання будівельних робіт» (далі – Наказ) [3]. Нажаль об'єм нашого дослідження не дозволить ґрунтовно та повно розглянути відповідне питання, тому ми обмежимося окремими проблемними питаннями.

Відповідно до зазначеного Наказу ключовими умовами для легалізації самочинно збудованого об'єкту є наступні: об'єкт нерухомості – індивідуальні (садибні) житлові будинки, садові, дачні будинки мають мати загальну площу до 500 м²; об'єкт нерухомості має бути збудований лише в певний період: з 05 серпня 1992 року по 09 квітня 2015 року; він розміщується на земельній ділянці відповідного цільового призначення, і лише власник або користувач якої має право подачі заяви про прийняття відповідного об'єкту нерухомості в експлуатацію.

З огляду на що, в осіб, які через різні причини мають в своєму розпорядженні житловий, садовий чи дачний будинок, який необхідно легалізувати, можуть виникнути окремі проблеми з цим. Це може бути пов'язано із завершенням будівництва зазначених об'єктів нерухомості після встановленого законодавцем строку, або ж відсутність у власності чи офіційному користуванні особи земельної ділянки на якій побудований об'єкт нерухомості, що не введений в експлуатацію. Щодо першого випадку, то законодавець з однієї сторони встановив відповідні строки в межах яких необхідно завершити будівництва житлових, садових чи дачних будинків (до 09 квітня 2015, незважаючи на те, що Наказ було прийнято 28 серпня 2018 року) для унеможливлення зловживання осіб порядком, що міститься в Наказі, шляхом уникнення встановленої діючим законодавством процедури легального будівництва житлових, садових чи дачних будинків. А з іншої законодавець необґрунтовано обмежив окремих осіб у реалізації ними їх конституційних прав, та передбачених державою гарантій, оскільки незрозуміло чому Наказ встановлює строки завершення будівництва за більш як 3 роки до прийняття зазначеного Наказу. З огляду на це вбачаємо за необхідне у майбутніх нормативно-правових актах, що бажано матимуть форму закону, а не наказу одного із міністерств, передбачити можливість осіб легалізувати збудовані ними житлові, садові або дачні будинки, незважаючи на дату будівництва, у випадку, якщо особа не має та не мала у своїй власності об'єкта жит-

лової нерухомості (що сприятиме реалізації закріплених у Конституції гарантій громадянину щодо забезпечення його житлом). В свою чергу, для мінімізації рівня зловживань відповідним виключенням додатково передбачити необхідність сплатити штраф закріплений у санкціях частин 5, 8, 9 статті 96 Кодексу України про адміністративні правопорушення, в залежності від виду порушення вчиненого особою [1].

Щодо відсутності у власності особи земельної ділянки на якій побудований житловий, садовий чи дачний будинок, який не введений в експлуатацію. То в даному випадку, можливі шляхи подолання відповідної проблеми мають залежати від форми власності земельної ділянки на якій збудований об'єкт нерухомості та правовий зв'язок особи з зазначеною земельною ділянкою.

Так, що стосується форми власності, то у випадку побудови об'єкта житлової нерухомості на земельній ділянці, яка належить на праві приватної власності іншій особі – відповідне питання має вирішуватись в договірному або судовому порядку між власником земельної ділянки та особою, що здійснила самочинне будівництво. У випадку побудови самочинно збудованого об'єкту житлової нерухомості на земельній ділянці, що належить державі чи органу місцевого самоврядування – ключовим для вирішення подальшої долі відповідного об'єкта має бути правовий зв'язок особи з зазначеною земельною ділянкою. Так, у випадку побудови зазначеного об'єкта на довільному місці чи земельній ділянці, якщо відповідне будівництво було завершено менш ніж 15 років до моменту виявлення факту наявності об'єкту нерухомості, і діяння особи кваліфіковані за статтею 197¹ Кримінального кодексу – орган місцевого самоврядування або державний орган, що здійснює господарське відання земельної ділянки чи території де було збудований самочинний об'єкт нерухомості – мають звернутися до суду із вимогою його знести, через завдання значної шкоди законному володільцю земельної ділянки.

У випадку наявності правового зв'язку особи із земельною ділянкою, коли особа, наприклад, є користувачем земельної ділянки в межах населеного пункту, з чітко встановленими межами земельної ділянки та можливо наявністю житлових будівель, споруд або приміщень на відповідній території – то особа має спочатку приватизувати відповідну земельну ділянку, зважаючи на факт користування нею та наявності на ній нерухомого майна, що є власністю особи, яка здійснила самочинне будівництво, сплатити штраф за вчинене адміністративне правопорушення, і надалі легалізувати житловий, дачний або садовий будинок відповідно до порядку закріпленого в Наказі.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1-212²⁴) : Закон України від 07.12.1984 р., № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
3. Про затвердження Порядку проведення технічного обстеження і прийняття в експлуатацію індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків, господарських (присадибних) будівель і споруд, будівель і споруд сільськогосподарського призначення, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з незначними наслідками (СС1), збудовані на земельній ділянці відповідного цільового призначення без дозвільного документа на виконання будівельних робіт : наказ Міністерства України від 03.07.2018 р., № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0976-18#Text>

Ключові слова: самовільне будівництво, легалізація житлового, дачного або садового будинку, приватизація земельної ділянки.

Keywords: unauthorized construction, legalization of a residential, country or garden house, land privatization.